

Romanlar seslerini duyurmak için medya ağı kuruyor

Haber **Hasan KÜÇÜK**

Mersin'de Akdeniz Roman Dernekleri Federasyonu tarafından Roman Topluluk Radyosu Aracılığı ile Romanların Sesini Güçlendirme Projesi kapsamında düzenlenen "Romanların Sesini Artırma Sempozyumu" başladı. 2 gün sürecek sempozyuma Hollanda, Hırvatistan, Ukrayna, Kosova'dan davetliler katılıyor.

Sempozyum sonunda Türkiye, Arnavutluk, Bulgaristan, Yunanistan, Ukrayna ve Kosova arasında Roman Medya Ağı için ilk adım atılacak. Romanların kendilerini anlatabilecekleri böyle bir haber ağı dünya çapında ilk olacak. Roman haber ağının altyapısı da Mersin'de düzenlenen sempozyumda oluşturulacak.

6'da

Romanlar seslerini duyurmak için medya ağı kuruyor

Mersin'de Akdeniz Roman Dernekleri Federasyonu tarafından Roman Topluluk Radyosu Aracılığı ile Romanların Sesini Güçlendirme Projesi kapsamında düzenlenen "Romanların Sesini Artırma Sempozyumu" başladı. Mersin'deki bir otelde düzenlenen sempozyuma Hollanda, Hırvatistan, Ukrayna, Kosova'dan davetliler katılıyor. Sempozyumun açılışına CHP Mersin Milletvekili **Alpay Antmen**, Hırvatistan Milletvekili Veljko Kajtazi Büyükşehir Belediye Başkanı Vahap Seğer, Akdeniz Roman Dernekleri Federasyonu Başkanı Ali Daylam, Roman Gazeteci Orhan Galjus, Mersin Barosu Başkanı Bilgin Yeşilboğaz ve davetliler katıldı.

Akdeniz Roman Dernekleri Federasyonu Başkanı Ali Daylam açılışta yaptığı konuşmada, "Roman medya ağının kurulması için bu çalışmayı düzenlediklerini belirtti. **"ROMANLARIN GÖBEK ATAN KADIN FIGÜRÜ İLE YER ALMASI BİZİ ÜZÜYOR"** Romanlar Hindistan'dan çıkışlarından itibaren bin yıldır bu güzel topraklarda yaşamaya çalıştıklarını ifade eden Daylam, "Dünya Romanlar için Türkiye'nin çok önemli bir yeri de var. Romanlar için özellikle Türkiye hem Balkanlara ve Avrupa'ya göç yollarından kullandıkları yoldur. Avrupa'da yaşayan tüm Roman topluluklarını Türkiye'de yaşayan sevgileri vardır" diye konuştu.

Romanlarla ilgili yapılan tüm çalışmalarda romanların medyaya daha çok göbek atan kadın figürü ile yer aldığını vurgulayan Daylam, "Bunlar bizi üzüyor. Aslında bizim istediğimiz sorunlarımızın, taleplerimizin anlatılması. 1965'ten bu yana Avrupa'nın bir çok ülkesinde Roman televizyonları, radyoları bulunmakta. Örneğin suanda Kosova'daki Roman televizyonu devlet destekli yayın yapıyor. Bunlar çok değerli. Biz de 2-3 yıldır Roman gazetesi ve radyosu ile bir ağ oluşturma gayretindeyiz. Hollanda Büyükelçiliği'nin büyük katkıları ile hem Avrupa'da hem Balkanlar'da hem de Türkiye'de çok ciddi bir Roman medya ağı oluşturuyoruz. Bunu çok önemli ve değerli buluyorum. Tüm dünyada varılan iyi çalışmalar ve kötü örnekleri bu ağ sayesinde her yere iletmek, anlatabilmek imkanına sahip olacağız" ifadelerini kullandı. **"ÖTEKİLEŞTİREN,**

AYRISIRAN ZİHNİYET HALA VAR"

Roman meselesinin insani, vicdani, ahlaki bir mesele olduğunu vurgulayan Daylam şöyle devam etti: "Bugün bu şehirde işsizlik oranı hala yüzde 97,5 ise, eğitimden ilköğretim kopanların oranı yüzde 36 ise, anaokuluna giden tek bir Roman öğrenci bile yoksa, evi olmayan Roman oranı yüzde 67 ise bir sorun vardır. Bizde bunun için çok ciddi bir çaba sarf ediyoruz. Ancak bunların çözümü için ulusal bir politika oluşturulması gerekiyor. Ulusal bir politika şart ama 2009'dan bugüne kadar merkezi hükümetin Romanlarla ilgili yaptığı çalışmalarının sonucuna baktığımızda veriler bize elde sıfır olduğunu gösteriyor. Bununla beraber diğer partilerin de bu mesele müdahil olması gerekiyor ki, bu manada ana muhalefet partisi CHP'nin de Romanlarla ilgili geçen yıl çıkardığı Roman Strateji Eylem Planı çok önemli. Bu planın gerçekleşen insanlara dokunuyor olması ve yerel yönetimlerin buna sahip çıkması çok önemli ve anlamlı olacaktır. Bunlar çok değerli şeyler. Çünkü roman meselesi insani bir mesele. Yapılabilecek o kadar çok şey var ki, özellikle Roman kültürü tanınmıyor. Binlerce yıldır bu ülkede yaşıyoruz ama bilinmiyor. Romanlar ile ilgili yapılan bir araştırmada; "Bunların uçkuru gevşek, bunları şehir dışına göndermek lazım" gibi ötekileştiren, ayrıştırıcı zihniyetin hala var olduğunu gördük. Onların sosyal hayata katılabilmeleri, kültürlerinin yaşatabilmesi önemli. Bu önem için heyecanlıyım, güzel şeyler olacak."

HİRVAT VEKİL KAJTAZI: ÜLKEMİZDE ROMANLARLA İLGİLİ ÇEŞİTLİ ÇALIŞIMLAR YAPIYORUZ
Hırvatistan Milletvekili Veljko Kajtazi ise yapılan sempozyumun Romanlar için önemli olduğunu ifade ederek "Bugün Romanlar için çok büyük bir gün. Hırvatistan'dan buraya kadar bunun için geldim. Ben bağımsız bir milletvekilim. Hırvatistan'da 17 bin Roman yaşıyor. Aslında daha büyük 40 bine yakın

Roman Hırvatistan'da yaşıyor. Balkan Romanları ve Türkiye Romanları arasında çok büyük bir işbirliği var. Çünkü dil konusunda anlaşabiliyoruz, Roman dil birbirlerine çok yakın" diye konuştu. Hırvatistan'da 22 azınlık grup bulunduğunu, bunların içerisinde Romanlar'ın durumu gayet iyi olduğunu anlatan Kajtazi şöyle devam etti: "22 azınlıktan 12 azınlık temsil ediyor ve bunların arasında Türkler de var. 450 bin Türk vatandaşları Hırvatistan'da yaşıyorlar. Türkiye Büyükelçi ile çok iyi bir işbirliğimiz var. Hırvatistan'da bir enstitü var ve azınlıklarla, insan hakları ile ilgili çalışmalar yapıyor ve onlara yıllık 35 bin Ukrayna parası yardımı yapıyor. Her azınlık istediği zaman kültürel, eğitim çalışmaları için onlardan fon alabiliyorlar. 22 azınlık grubu 8 milletvekili temsil ediyor. Belediyelerde Roman temsilcileri, STK'lar var, onlarda Romanlar için çalışıyorlar. Hırvatistan Avrupa'da bulunuyor ve Romanlarla ilgili Roman strateji planları onlar bir ülke. Hırvatistan parlamentosu Romanlarla ilgili direkt bir aksiyonel plan kurmuş durumda. Romanların entegrasyonu ile ilgili paraların nereden nasıl harcanacağı planlı. Ben daha çok Romanların barınma ve eğitim sorunlarını çözmeye yönelik çalışmalar yürütüyorum. 8 Nisan Dünya Romanlar Günü şimdiki 2 Ağustos 2. Dünya Savaşı'nda Romanlar'ın öldürülmesi ve 5 Kasım Dünya Roman Dili Günü kullanan özel günlerimiz. Yani Romanlar

objektif değil subjektif olarak görünüyor. Eğitimden barınmaya her alanda mahallede onlar için çalışmalar var."

"ROMAN MEDYA AĞI YENİ BİR FIRSAT OLACAK"
Gazeteci Orhan Galjus ise Roman medyası'nın Romanlar için yeni bir fırsat olduğunu anlatarak irtisat çalışmalarını medyanın konuştukları zaman aslında kişilik ve kimlikten de konuşmuş olduklarını anlatan Galjus şunları söyledi: "Ben çocukluğumdan beri medya ile ilgilim ve hayatımın bütünüme gazeteciliğe verdim. Aynı zamanda da stüdyolarda 3 bin saat geçirdim. Roman insanların Selçuklulardan aradığını ve Türklerle bir arada olduğunu biliyoruz. Bir zamanlar Romanlar gezgin bir grup oldukları için güzel bir

mesajı da yanlarında taşımış oluyorlardı. Romanların arasında çok güzel bir mesajlaşma yöntemi vardı ve kendilerinden sonra gelecek gruba bir takım işaretler bırakırdı. Bu mesaj bir kombinasyon şeklineydi örneğin geldikleri yerin düşünce tavırları var ise bir oradan giderken bardak, ayna kırıkları gibi kırılmış eşyaları bir yere bırakırdı. Bende bunu aldım ve Romanların iletişim kurması için uyarladım. Bu da yaptığımız televizyon, radyo programları aracılığıyla oldu. Romanların sesini güçlendirmek için Mersin'de kurduğumuz Roman radyosu yoluyla bu mesajlaşma sistemini hala devam ettirmekten çok mutluyum."

SEĞER: SORUNLARI YOK SAYAMAYIZ
Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Seğer ise Mersin'in renklerden oluşan bir coğrafya olduğunu vurgulayarak etnik kökeni, dini, dili ne olursa olsun herkesin Türkiye Cumhuriyeti'nin asil unsurları olduğunu söyledi. Bu topraklar üzerinde yaşayan hangi topluluk olursa olsun siyasiler tarafından ayrımcılığa tabi tutulamayacağına anlatan Seğer, bunun aksinin anayasal bir suç olduğunu söyledi. Türkiye'de yaşayan toplulukların kendilerine ait bazı sorunları olabildiğini belirten Seğer şöyle devam etti: "Romanlar da birçok sorunu bir arada yaşadığını, önemli sıkıntılar olduğunu görüyoruz. Bunları yok sayamayız, görmezlikten gelemeyiz. Keşke yasalar hayatın her alanında uygulanabilseydi. Yapılan düzenlemeler kanunlarda, çalışmalar, eylem planları kağıt üstünde kalmamalı, bazı çözümler pratikte uygulanabilmeli. Asıl olan budur. Göreve gelmiş yeni bir belediye başkanı olarak Roman halkının benden de beklentisi bu ve son derece haklı bir taleptir. Vahap Seğer'de de yakışan, bütün bir hemşehri topluluğunu, bunların içerisinde Romanlar da var somut çözümlere kavuşturacak eylemleri hayata geçirebilmek."

"KENDİLERİNİ ÜVEY EVLAT OLARAK GÖRMESİNLER"
Hazırlamaya başladıkları 5 yıllık Stratejik Eylem Planı'nın hayati ürünü değil, uygulanabilir bir eylemler bütünü olduğunu vurgulayan Seğer, Romanların da Stratejik Plan çerçevesinde gündemlerinde olduğunu söyledi: Seğer şöyle devam etti: "Elbette yerel yönetimler olarak, Romanlara özellikle kültürlerini yaşamada, eğitimde, sağlıkta ve birçok başka alanda katkılarımız olacak. Ancak Roman kardeşlerimizden istediğim bazı konular var. Biri, kendilerini bu ülkenin üvey evladı olarak görmesinler. Bu, çok tehlikeli bir düşünce. Kendilerini bu ülkenin asil unsuru, öz evladı olarak görmeleri gerekiyor. Bu, psikolojik bir durum. Bu psikolojik eşik aşılırsa çözümlere çok daha seri ulaşabiliriz. Bizim belediye olarak Romanlarla işbirliği içerisinde ama samimi bir zihniyetle ve anlayışlı olabilirsek, ben belediye başkanı olarak bu topluluğa önemli faydalar sağlayabilirim. Onlar da bu samimi ilişkilerden hakları olan yerel yönetimlerden faydalanma imkanını bulurlar. Geçmişte bazı siyasiler grupların yaptıkları çalışmalarını umut ediyordum. Bize düşen, CHP'nin eylem planını önce yerel yönetimlerde uygulamaya koymak. Yerel yönetimler olarak Roman kardeşlerimizin derdine gireceğiz." CHP Mersin Milletvekili **Alpay Antmen** ise Akdeniz Roman Dernekleri Federasyonu Başkanı Ali Daylam ile Mersin Barosu Başkanı olduğu dönemden beri ortak projeler yapmaya çalıştıklarını söyledi. Federasyon ile ilk Avrupa Birliği projesini de birlikte hayata geçirdiklerini anlatan Antmen, "Burası siyaset yeri değil ama Roman gerçekliği, sorumluları siyasetin de üzerinde olması gereken bir konu" dedi. **"ROMANLARIN SESİ YETERİNCE YER BULMUYOR"**
Dünyada insan hakları gelişimi 1215'de Magna Carta ile başladığını hatırlatan Antmen şunları söyledi: "Ardından Fransız Hakları Beyannamesi ve 1948'de İnsan Hakları Beyannamesi ve Bildirgesi gündeme geliyor ancak şuan Avrupa'da 3'üncü nesil insan haklarına doğru gidiyor. Fakat dezavantajlı gruplar veya özele Romanlar söz konusu olduğu zaman hala bir ayrımcılık, ötekileme ve bazı kaynaklara erişim güçlüğü yaşanıyor. Mersin'de birlikte yaşıyor, hiç birimizi birbirimizden ayırt etmiyoruz ama Romanlar'ın barınma sorunu var. Düne kadar İstanbul'da kent sel dönüşüm ile Romanlar kalındırılmı dediler ama kendilerin kaldırdıklarını gördük. Bunun için yapılması gereken öncelikle Romanların sesini güçlendirmeliyiz. Sesimizi çıkarmamız lazım. Romanların sesleri medyada yeterince yer bulmuyor. Belki sosyal medya ile yapılmaya çalışıyor ama yeterli olmuyor. Romanların sesinin güçlü çıkması gerekiyor. Haklarında Anayasa olarak hiçbir eksikliğimiz yok eşitiz ama hizmete erişimde sıkıntı yaşıyoruz. Roman kardeşlerimiz barınma sorunu yaşıyor, bu eğitimi tetikliyor ve eğitim sorunu yaşıyorlar. Açık çekersen okula gidemiyorlar. Romanların üniversiteye gitme oranı on binde 2 iken, bunların geliştirilmesi ancak birlikte çalışmaya olur. Türkiye'de Roman haklarına en çok öncelik verilen proje Mersin'de yapıyor. Yerel belediyelerden daha çok talepkar olmamız lazım. Öncelikle eğitim mi, barınma mı, yoksulluk mu ele alınmalı? Hepsi bir döngü olarak birbirini tetikliyor. Bu nedenle bu çalışmaları arttırmamız, bunların da kağıt üzerinde kalmaması gerekiyor."

mesajı da yanlarında taşımış oluyorlardı. Romanların arasında çok güzel bir mesajlaşma yöntemi vardı ve kendilerinden sonra gelecek gruba bir takım işaretler bırakırdı. Bu mesaj bir kombinasyon şeklineydi örneğin geldikleri yerin düşünce tavırları var ise bir oradan giderken bardak, ayna kırıkları gibi kırılmış eşyaları bir yere bırakırdı. Bende bunu aldım ve Romanların iletişim kurması için uyarladım. Bu da yaptığımız televizyon, radyo programları aracılığıyla oldu. Romanların sesini güçlendirmek için Mersin'de kurduğumuz Roman radyosu yoluyla bu mesajlaşma sistemini hala devam ettirmekten çok mutluyum."

SEĞER: SORUNLARI YOK SAYAMAYIZ
Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Seğer ise Mersin'in renklerden oluşan bir coğrafya olduğunu vurgulayarak etnik kökeni, dini, dili ne olursa olsun herkesin Türkiye Cumhuriyeti'nin asil unsurları olduğunu söyledi. Bu topraklar üzerinde yaşayan hangi topluluk olursa olsun siyasiler tarafından ayrımcılığa tabi tutulamayacağına anlatan Seğer, bunun aksinin anayasal bir suç olduğunu söyledi. Türkiye'de yaşayan toplulukların kendilerine ait bazı sorunları olabildiğini belirten Seğer şöyle devam etti: "Romanlar da birçok sorunu bir arada yaşadığını, önemli sıkıntılar olduğunu görüyoruz. Bunları yok sayamayız, görmezlikten gelemeyiz. Keşke yasalar hayatın her alanında uygulanabilseydi. Yapılan düzenlemeler kanunlarda, çalışmalar, eylem planları kağıt üstünde kalmamalı, bazı çözümler pratikte uygulanabilmeli. Asıl olan budur. Göreve gelmiş yeni bir belediye başkanı olarak Roman halkının benden de beklentisi bu ve son derece haklı bir taleptir. Vahap Seğer'de de yakışan, bütün bir hemşehri topluluğunu, bunların içerisinde Romanlar da var somut çözümlere kavuşturacak eylemleri hayata geçirebilmek."

"KENDİLERİNİ ÜVEY EVLAT OLARAK GÖRMESİNLER"
Hazırlamaya başladıkları 5 yıllık Stratejik Eylem Planı'nın hayati ürünü değil, uygulanabilir bir eylemler bütünü olduğunu vurgulayan Seğer, Romanların da Stratejik Plan çerçevesinde gündemlerinde olduğunu söyledi: Seğer şöyle devam etti: "Elbette yerel yönetimler olarak, Romanlara özellikle kültürlerini yaşamada, eğitimde, sağlıkta ve birçok başka alanda katkılarımız olacak. Ancak Roman kardeşlerimizden istediğim bazı konular var. Biri, kendilerini bu ülkenin üvey evladı olarak görmesinler. Bu, çok tehlikeli bir düşünce. Kendilerini bu ülkenin asil unsuru, öz evladı olarak görmeleri gerekiyor. Bu, psikolojik bir durum. Bu psikolojik eşik aşılırsa çözümlere çok daha seri ulaşabiliriz. Bizim belediye olarak Romanlarla işbirliği içerisinde ama samimi bir zihniyetle ve anlayışlı olabilirsek, ben belediye başkanı olarak bu topluluğa önemli faydalar sağlayabilirim. Onlar da bu samimi ilişkilerden hakları olan yerel yönetimlerden faydalanma imkanını bulurlar. Geçmişte bazı siyasiler grupların yaptıkları çalışmalarını umut ediyordum. Bize düşen, CHP'nin eylem planını önce yerel yönetimlerde uygulamaya koymak. Yerel yönetimler olarak Roman kardeşlerimizin derdine gireceğiz." CHP Mersin Milletvekili **Alpay Antmen** ise Akdeniz Roman Dernekleri Federasyonu Başkanı Ali Daylam ile Mersin Barosu Başkanı olduğu dönemden beri ortak projeler yapmaya çalıştıklarını söyledi. Federasyon ile ilk Avrupa Birliği projesini de birlikte hayata geçirdiklerini anlatan Antmen, "Burası siyaset yeri değil ama Roman gerçekliği, sorumluları siyasetin de üzerinde olması gereken bir konu" dedi. **"ROMANLARIN SESİ YETERİNCE YER BULMUYOR"**
Dünyada insan hakları gelişimi 1215'de Magna Carta ile başladığını hatırlatan Antmen şunları söyledi: "Ardından Fransız Hakları Beyannamesi ve 1948'de İnsan Hakları Beyannamesi ve Bildirgesi gündeme geliyor ancak şuan Avrupa'da 3'üncü nesil insan haklarına doğru gidiyor. Fakat dezavantajlı gruplar veya özele Romanlar söz konusu olduğu zaman hala bir ayrımcılık, ötekileme ve bazı kaynaklara erişim güçlüğü yaşanıyor. Mersin'de birlikte yaşıyor, hiç birimizi birbirimizden ayırt etmiyoruz ama Romanlar'ın barınma sorunu var. Düne kadar İstanbul'da kent sel dönüşüm ile Romanlar kalındırılmı dediler ama kendilerin kaldırdıklarını gördük. Bunun için yapılması gereken öncelikle Romanların sesini güçlendirmeliyiz. Sesimizi çıkarmamız lazım. Romanların sesleri medyada yeterince yer bulmuyor. Belki sosyal medya ile yapılmaya çalışıyor ama yeterli olmuyor. Romanların sesinin güçlü çıkması gerekiyor. Haklarında Anayasa olarak hiçbir eksikliğimiz yok eşitiz ama hizmete erişimde sıkıntı yaşıyoruz. Roman kardeşlerimiz barınma sorunu yaşıyor, bu eğitimi tetikliyor ve eğitim sorunu yaşıyorlar. Açık çekersen okula gidemiyorlar. Romanların üniversiteye gitme oranı on binde 2 iken, bunların geliştirilmesi ancak birlikte çalışmaya olur. Türkiye'de Roman haklarına en çok öncelik verilen proje Mersin'de yapıyor. Yerel belediyelerden daha çok talepkar olmamız lazım. Öncelikle eğitim mi, barınma mı, yoksulluk mu ele alınmalı? Hepsi bir döngü olarak birbirini tetikliyor. Bu nedenle bu çalışmaları arttırmamız, bunların da kağıt üzerinde kalmaması gerekiyor."

